

Usein kysytyjä kysymyksiä

ECA/14/49

Luxemburg, 5. marraskuuta 2014

Vuosikertomus varainhoitovuodelta 2013 – Usein kysytyjä kysymyksiä

1. Onko tilintarkastustuomioistuin vahvistanut varainhoitovuoden 2013 tilit?

Kyllä. Tilintarkastustuomioistuin on vahvistanut vuoden 2013 tilit luotettaviksi (eli antanut 'puhtaan lausunnon'). Puhdas lausunto on annettu joka varainhoitovuodelta vuodesta 2007 alkaen.

Tilintarkastustuomioistuin toteaa, että varainhoitovuoden 2013 tilinpäätös antaa olennaisilta osiltaan oikeat ja riittävät tiedot EU:n taloudellisesta asemasta ja toimien tuloksista kyseiseltä varainhoitovuodelta.

Tilijä koskevan lausunnon lisäksi tilintarkastustuomioistuimen on annettava tarkastustensa perusteella lausunto siitä, suoritettiin tilien **perustana olevat** maksut EU:n sääntöjen mukaisesti. **Arvioitu virhetaso oli tapahtumissa vuonna 2013 jälleen liian korkea (4,7 prosenttia), joten tilintarkastustuomioistuin ei voinut antaa puhdasta lausuntoa menojen sääntöjenmukaisuudesta.**

2. Onko EU:n varainhoito menossa parempaan suuntaan?

Arvioitu virhetaso ei ole viime vuosina muuttunut paljoakaan, mutta se on ollut jatkuvasti yli kahden prosentin "olennaisuusrajan"¹. Tilanne vaihtelee toimintalohekosta toiseen. Virhetaso on hyväksyttävyyden rajoissa ainoastaan EU:n hallintomenojen kohdalla. (Ks. [kaavio](#))

Tilintarkastustuomioistuin on toistuvasti suositellut, että valvontajärjestelmiä parannetaan jäsenvaltioissa ja EU:n tasolla ja että sääntöjä yhä yksinkertaistetaan, jotta varainkäytön laatu paranee ja virhetaso laskee.

3. Mitä tarkoitetaan 4,7 prosentin arvioidulla virhetasolla?

Virhetaso (4,7 prosenttia) on arvio siitä **määrästä, jota ei olisi pitänyt maksaa EU:n talousarviosta**, koska varoja ei käytetty EU:n sääntöjen mukaisesti. Toisin sanoen varojen käyttö ei vastaa sitä, mihin neuvosto ja parlamentti pyrkivät asiasta antamallaan EU:n lainsäädännöllä.

ECA Press

Damijan Fišer – Tiedottaja

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

Puhelin: (+352) 4398 45410

Matkapuhelin: (+352) 621 55 22 24

Sähköposti: press@eca.europa.eu

@EUAuditorsECA

Youtube: [EUAuditorsECA](#)

eca.europa.eu

Tyypillisesti virheissä on kyse maksuista edunsaajille tai hankkeille, jotka eivät olleet oikeutettuja tukeen, taikka palvelu- tai tavarahankinnoista tai investoinneista, joiden yhteydessä julkisia hankintoja koskevia sääntöjä ei sovellettu asianmukaisesti. (Ks. [kaavio](#))

4. EU:n talousarvion kokonaismäärä oli 148,5 miljardia euroa vuonna 2013, ja virhetaso oli 4,7 prosenttia. Onko toisin sanoen lähes 7 miljardia euroa tuhlatu?

Tällaiset aiempina vuosina esitetyt kommentit perustuvat siihen, että EU:n talousarvion kokonaismäärä on kerrottu virhetasolla ja tulokseksi on saatu ”tuhlattujen” varojen kokonaismäärä. **Tällainen lähestymistapa kuitenkin yksinkertaistaa todellisuutta ja voi olla harhaanjohtava.** Tilintarkastustuomioistuin tarkastaa, onko EU:n varat käytetty aiottuun tarkoitukseen, onko veloitetut kulut laskettu oikein ja täyttyvätkö tukikelpoisuusehdot.

Joissakin virheissä on kyse rahasta, jonka osalta tukikelpoisuusehdot eivät täyty: tukea on esimerkiksi annettu tutkimukseen pk-yritykseksi luokitetulle yritykselle, vaikka yritys oli kokonaan suuryrityksen omistuksessa. Joissakin tapauksissa rikotaan hankintasääntöjä: lentoaseman rakentamista koskeva lisäsopimus on annettu jollekin yritykselle suoraan ilman, että muut potentiaaliset tarjoajat ovat saaneet tilaisuuden esittää tarjoustaan niin, että olisi voitu saada paras mahdollinen hinta.

Näissä tapauksissa EU:n varoilla on voinut olla jokseenkin myönteinen vaikutus ja niillä on kenties saatu aikaan jonkin verran hyötyä, vaikka varojen käytölle asetetut ehdot eivät ole täysin täyttyneet. Toisaalta varojen laillinen ja sääntöjenmukainenkin käyttö voi joskus johtaa tuhlaukseen esimerkiksi silloin, kun rakennetaan moottoritie ottamatta huomioon liikenteen tarpeita.

5. Mistä virheet johtuvat?

Virheet johtuvat siitä, että edunsaajat eivät noudata sääntöjä EU:n rahoitusta hakiessaan. Jotta edunsaajat olisivat oikeutettuja saamaan tukea EU:lta, heidän on noudatettava erityisiä EU:n sääntöjä ja toisinaan myös kansallisia sääntöjä. Säännöillä pyritään varmistamaan, että menot aiheutuvat neuvoston ja parlamentin määrittämän tarkoituksen mukaan.

Näiden sääntöjen rikkomisesta aiheutuu mm. seuraavanlaisia virheitä: hankkeen edistäjä ei noudata julkisia hankintoja koskevia sääntöjä, tutkimuskeskukset ilmoittavat korvattaviksi kuluja, jotka eivät liity EU:n varoin rahoitettaviin hankkeisiin, tai viljelijät eivät noudata ympäristöä koskevia sitoumuksiaan. Varainhoitovuotta 2013 koskevassa vuosikertomuksessa annetaan esimerkkejä tarkastusten aikana havaituista virheistä.

6. Jos kerran varainhoitovuoden 2013 virhetaso oli 4,7 prosenttia, niin onko 95,3 prosenttia EU:n talousarviosta käytetty sääntöjen mukaisesti?

Ei. Tilintarkastustuomioistuimen lausunto EU:n menoista perustuu laaja-alaiseen otokseen, joka kattaa kaikki menoalat. Tapahtumaotos tarkastetaan yksityiskohtaisesti, havaitut virheet kvantifioidaan ja niiden perusteella lasketaan arvioitu virhetaso.

On kuitenkin olemassa lukuisia virheitä, joita tilintarkastustuomioistuin ei kvantifioi. Näitä ovat esimerkiksi tapaukset, joissa hankintasääntöjä on rikottu vain lievästi, julkaisemista koskevia sääntöjä ei ole noudatettu tai EU:n direktiivit on saatettu virheellisesti osaksi kansallista lainsäädäntöä. Näitä virheitä ei oteta huomioon tilintarkastustuomioistuimen arvioimassa virhetasossa.

7. Ovatko havaitut virheet petostapauksia?

Suurimmassa osassa tapauksia eivät ole. Petoksella tarkoitetaan tahallista petollista menettelyä, jolla tavoitellaan voittoa. Tavanomaisilla tarkastusmenettelyillä voi olla vaikea yksilöidä tapauksia, joissa on kyse tahallisesta petostarkoituksessa toteutetusta toiminnasta, mutta tilintarkastustuomioistuin havaitsee silti

joka vuosi tarkastuksillaan joitakin tapauksia, joissa epäillään petosta. Se ilmoittaa kaikki tällaiset tapaukset Euroopan petostentorjuntavirastolle OLAFille, joka tutkii ne ja ryhtyy tarvittaessa jatkotoimiin yhdessä jäsenvaltioiden viranomaisten kanssa.

8. Kenen syy – jäsenvaltioiden vai Euroopan komission?

Viime kädessä syyäitä ovat ne, jotka ovat tehneet virheellisiä kuluilmoituksia rahoitusta saadakseen. Sekä jäsenvaltioiden että EU:n tason valvontajärjestelmillä olisi ensinnäkin estettävä tällaisten kuluilmoitusten käsittely tai myöhemmin havaittava ja tarvittaessa korjattava virheet. Tilintarkastustuomioistuimen tarkastuksen mukaan kyseiset valvontajärjestelmät ovat – yleensä – ainoastaan osittain vaikuttavia. Tämän vuoksi maksuissa esiintyy virheitä.

Tilintarkastustuomioistuin arvioi, että komission ja jäsenvaltioiden yhdessä hallinnoimien menojen virhetaso on 5,2 prosenttia. Muiden toimintamenojen, joita komissio hallinnoi suoraan, virhetaso on 3,7 prosenttia. Tilintarkastustuomioistuin havaitsi lukuisia esimerkkejä puutteista niin jäsenvaltioiden kuin komissionkin hallinto- ja valvontajärjestelmissä.

Yhteisesti hallinnoidut menoalat, kuten maatalous- ja koheesiomenot, vastaavat 80:aa prosenttia EU:n talousarviosta. Valvontajärjestelmiä voitaisiin käyttää vielä nykyistä vaikuttavammin ja siten alentaa virhetasoa. Tilintarkastustuomioistuin totesi, että suuressa osassa virheitä jäsenvaltioiden viranomaisilla oli käytettävissään riittävästi tietoa voidakseen havaita ja korjata virheet ennen kuin kulut ilmoitettiin komissiolle korvattaviksi. Tämä oli alentanut virhetasoa huomattavasti, esim. 6,7 prosentista 2,0 prosenttiin maaseudun kehittämisen, ympäristön, kalastuksen ja terveysasioiden menoaloilla.

9. Komissio voi periä virheellisesti käytetyt varat takaisin jäsenvaltioilta. Miten paljon tämä vaikuttaa virhetasoon?

Tilintarkastustuomioistuin ottaa virhetasoa arvioidessaan huomioon rahoitusoikaisut ja takaisinperintätoimet, joiden avulla on peritty takaisin vuoden aikana suoritettuja virheellisiä maksuja. Näin toimitaan, kun virheelliset menot on yksilöity ja poistettu asianomaisen jäsenvaltion komissiolle toimittamasta ilmoituksesta ja/tai virheellisiin menoihin liittyvät varat on peritty takaisin edunsaajilta vuoden aikana. Nämä ehdot eivät tosin useinkaan täyty.

Jäsenvaltioiden viranomaisten ja komission toteuttamilla korjaavilla ja takaisinperintätoimilla oli vuonna 2013 myönteinen vaikutus arvioituun virhetasoon. Ilman kyseisiä toimia arvioitu kokonaisvirhetaso olisi ollut 4,7 prosentin sijaan 6,3 prosenttia.

Menokauden 2007–2013 säännöt eivät erityisemmin kannustaneet jäsenvaltioita esittämään virheettömiä tukihakemuksia, sillä ne voivat vetää takaisin virheelliset hakemukset ja korvata ne uusilla hakemuksilla; suurimmassa osassa tapauksia jäsenvaltiot eivät menettäneet EU:n talousarviosta saatuja varoja. Uutta kautta 2014–2020 koskevat koheesipolitiikan säännöt vähentävät mahdollisuuksia toimia tällä tavoin. Muutoksen vaikutuksen pitäisi näkyä vastedes varainkäytössä.

10. Mitä tarkoitetaan ”tulospainotteisuudella”?

EU:n ja jäsenvaltioiden varojen hallinnoijien olisi kiinnitettävä enemmän huomiota siihen, mitä EU:n rahoittamilla hankkeilla ja toiminnoilla saadaan aikaiseksi eikä vain keskittyä siihen, onko ne saatettu päätökseen sääntöjen mukaisesti. Varoilla olisi mm. rahoitettava lentoasemia ja teitä, joita todellakin käytetään, ja ympäristöhankkeita, joilla tosiasiaa suojellaan ympäristöä.

Vuoden 2013 vuosikertomuksen LEHDISTÖPAKETTI EU:n 23 virallisella kielellä: www.eca.europa.eu

¹ Olennaisuusraja, jonka alapuolella olevilla virheillä ei ole merkittävää vaikutusta.